

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 30 december 2016

1457/2016

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 7 kap. 3 §, 4 § 4 mom. och 12 § 2 mom., sådana de lyder, 7 kap. 3 § i lagarna 1188/2009, 918/2012 och 1368/2014, 4 § 4 mom. i lag 1188/2009 och 12 § 2 mom. i lag 313/2010,

ändras 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten, 2 kap. 1 § 2 mom. och 5 § 1 mom., 3 kap. 4 § 1 mom., 4 kap. 7 § 1 mom., 5 kap. 3 § 3 mom., 4 § 1 mom., 10 § 2 mom. samt 13 § 3 och 4 mom., 6 kap. 4 § 3 mom., 7 kap. 6 § 2 mom. och 10 § 2 mom., rubriken för 8 kap., 11 kap. 1 § 1 mom., 4 och 12 § samt 15 § 1 mom., 13 kap. 6 § 2 mom., 14 kap. 3 a § 2 mom. och 3 d § 1 mom.,

av dem 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten, 5 kap. 3 § 3 mom. och 10 § 2 mom. samt 14 kap. 3 d § 1 mom. sådana de lyder i lag 918/2012, 2 kap. 1 § 2 mom. och 11 kap. 4 § sådana de lyder i lag 1374/2014, 2 kap. 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1001/2012, 3 kap. 4 § 1 mom., 7 kap. 6 § 2 mom. och 11 kap. 1 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1188/2009, 4 kap. 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag 89/2016, 5 kap. 4 § 1 mom. samt 13 § 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1049/2013, 6 kap. 4 § 3 mom. sådant det lyder i lag 608/2004, 7 kap. 10 § 2 mom. sådant det lyder i lagarna 1049/2013 och 1374/2014, 11 kap. 12 § sådan den lyder i lagarna 1188/2009, 288/2012 och 1374/2014, 13 kap. 6 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1217/2005 samt 14 kap. 3 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 1370/2014, och

fogas temporärt till 2 a kap. en ny 12 b §, till 5 kap. en ny 4 a §, till 5 kap. 13 §, sådan den lyder i lag 1049/2013, ett nytt 5 mom. och till 8 kap. en ny 1 §, i stället för den 1 § som upphävts genom lag 313/2010, samt nya 2 och 3 §, i stället för de 2 och 3 § som upphävts genom lag 1001/2012, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

15) sysselsättningsfrämjande service jobsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, prövning enligt 4 kap. 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen, frivilliga studier enligt 22—24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

1457/2016

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1 §

Arbetslös arbetssökande

Som arbetslös betraktas den som inte står i anställningsförhållande eller är sysselsatt på heltid som företagare eller i eget arbete längre än två veckor utan avbrott. Som arbetslös betraktas dessutom en person som avses i 4 kap. 1 och 1 a § och är permitterad på heltid samt en person för vilken utförandet av arbetet och löneutbetalningen har avbrutits av en med permittering jämförbar orsak. Som arbetslös betraktas också den som är arbetsledig och själv har ansökt om ledighet, om

1) han eller hon har tagit emot ett heltidsarbete för den tid som ledigheten varar och avsikten var att arbetet skulle fortgå åtminstone till dess att ledigheten upphör,

2) arbetet enligt 1 punkten upphör och han eller hon inte är orsak till detta på det sätt som avses i 2 a kap. 1 § 1 mom. eller han eller hon permitteras, och

3) det inte är möjligt att avbryta arbetsledigheten av orsaker som är oberoende av honom eller henne.

5 §

Företagsverksamhet och eget arbete

En arbetssökande har inte rätt till arbetslöshetsförmåner för den tid som han eller hon är sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott.

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

12 b §

Avvikande tillämpning av denna lag på arbetsprövning

Bestämmelserna i 11 §, 12 § 2 och 3 mom. och 12 a § 1 mom. i denna lag tillämpas inte på sådan arbetsprövning för bedömning av lämplighet som avses i 4 kap. 5 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

4 §

Hindrande sociala förmåner

För en och samma tid kan det betalas endast en arbetslöshetsförmån enligt denna lag. Grunddagpenning betalas inte för den tid för vilken till den arbetssökande betalas inkomstrelaterad dagpenning. Betalning av rörlighetsunderstöd hindrar dock inte att inkomstrelaterad dagpenning, grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd betalas.

4 kap.

Jämka och minskade arbetslöshetsförmåner

7 §

Sociala förmånens inverkan på arbetslöshetsförmånerna

Om någon får någon annan än en i 3 kap. 4 § nämnd lagstadgad förmån eller invalid- och sjukpension enligt lagstiftningen i någon annan stat eller folkpension med stöd av 12 § 4 mom. i folkpensionslagen, minskas hans eller hennes fulla arbetslöshetsförmån med den sociala förmånen. Då beaktas dock inte följande pensioner och sociala förmåner:

- 1) familjepensioner,
- 2) vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappförmåner (570/2007),
- 3) menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015),
- 4) livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,
- 5) handikappbidrag enligt lagen om handikappförmåner,
- 6) bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007),
- 7) bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014),
- 8) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992),
- 9) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),
- 10) militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993),
- 11) ersättningar för kostnader enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,
- 12) partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna,
- 13) arbetslöshetsförmån som betalas i form av rörlighetsunderstöd.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

3 §

Löntagares arbetsvillkor

Granskningsperioden förlängs också med den tid som med stöd av 4 § 4 mom. eller 4 a § 1 mom. inte räknas in i arbetsvillkoret eller under vilken personen i fråga omfattas av sysselsättningsfrämjande service.

4 §

Arbete som ska räknas in i löntagares arbetsvillkor

I löntagares arbetsvillkor inräknas de kalenderveckor under vilka en person har varit i sådant arbete som omfattas av en försäkring och som uppfyller kraven för arbetstid och lön. En kalendervecka kan inräknas i arbetsvillkoret endast en gång.

4 a §

Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i löntagares arbetsvillkor

Vid lönesubventionerat arbete inräknas i arbetsvillkoret 75 procent av de kalenderveckor då löntagaren har varit i arbete enligt 4 §. En eventuell avrundning görs nedåt till närmaste fulla kalendervecka. Om lönesubventionerat arbete har ordnats med stöd av 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagservice, ska dock alla kalenderveckor som uppfyller arbetsvillkoret inräknas i arbetsvillkoret.

I arbetsvillkoret inräknas även sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga sedan han eller hon fyllt 60 år har omfattats av sådan sysselsättningsfrämjande service som arbets- och näringsbyrån ordnar med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagservice.

10 §

Arbetsvillkorets giltighet

En person anses ha varit på arbetsmarknaden om han eller hon har varit i arbete som inräknas i arbetsvillkoret eller i arbete som inte inräknas i arbetsvillkoret på grund av den begränsning som anges i 4 a § 1 mom., varit sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete eller har deltagit i sysselsättningsfrämjande service eller varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Som godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden betraktas en persons sjukdom, institutionsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, stipendieperiod, barnafödsel, vård av barn som är högst 3 år eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa.

13 §

Självrisktid

Som självriskdagar räknas inte de dagar

1) då personen i fråga inte uppfyller förutsättningarna enligt 2 kap. för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning,

2) då personen är sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete, om sysselsättningen fortgår högst två veckor utan avbrott,

3) för vilka personen inte är berättigad till arbetslöshetsdagpenning på grund av begränsningarna enligt 2 a eller 3 kap.,

4) för vilka personen inte är berättigad till jämkad arbetslöshetsdagpenning på grund av att arbetstidsgränserna enligt 4 kap. 3 § överskrids.

Till självrisktiden räknas dock den i 3 kap. 3 § 4 mom. avsedda självrisktiden för dagpenning och rehabiliteringspenning enligt sjukförsäkringen. Till självriskdagarna räknas också de dagar för vilka till en person har betalats arbetslöshetsförmåner med stöd av 10 kap.

En person har trots 1–4 mom. rätt till arbetslöshetsdagpenning, om orsaken till att arbetet förhindrats är en sådan stridsåtgärd som inte står i samband med personens anställningsvillkor eller arbetsförhållanden och om han eller hon annars uppfyller villkoren för erhållande av arbetslöshetsdagpenning.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

4 §

Lön som ligger till grund för löntagares inkomstrelaterade dagpenning

Den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen för en person som får eller som har fått invalidpension i form av delpension eller deltidspension bestäms utgående från situationen när utbetalningen av pensionen började. Om personens arbetsvillkor enligt 5 kap. 3 § uppfylls i sin helhet efter det att utbetalningen av pensionen upphört, uträknas den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen dock i enlighet med 1 mom. Vad som bestäms ovan gäller den som har varit alterneringsledig enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002) eller har fått deltidstillägg enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice eller har haft partiell vårdledighet eller vars lön har sänkts för viss tid på uppsägningsgrunder enligt 7kap. 3 § i arbetsavtalslagen eller på basis av ett skriftligt avtal som gäller personalen och som av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker ingåtts på arbetsplatsen.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

6 §

Inkomster som ska beaktas vid behovsprövning

Som inkomster vid behovsprövningen beaktas inte

- 1) barnbidrag,
- 2) stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn,
- 3) bostadsbidrag,
- 4) militärunderstöd,
- 5) livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,
- 6) kompletteringsbelopp enligt folkpensionslagen,
- 7) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd,
- 8) ersättning för särskilda kostnader på grund av lyte, skada eller men,
- 9) arbetslöshetsförmån som betalas i form av rörlighetsunderstöd.

10 §

Självrisktid

Som självriskdagar räknas inte de dagar

- 1) då personen i fråga inte uppfyller kraven i 2 kap. för erhållande av arbetslöshetsförmåner,
- 2) då personen är sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete, om sysselsättningen fortgår högst två veckor utan avbrott,
- 3) för vilka personen inte är berättigad till arbetslöshetsförmåner på grund av begränsningarna enligt 2 a eller 3 kap.,

4) för vilka personen inte är berättigad till jämkad arbetslöshetsförmån på grund av att arbetstidsgränserna enligt 4 kap. 3 § överskrids,

5) för vilka personen inte är berättigad till arbetsmarknadsstöd på grund av väntetiden enligt 2 §.

8 kap.

Stödjande av regional rörlighet

1 §

Rätt till rörlighetsunderstöd

Den som är berättigad till arbetslöshetsförmåner och som tar emot arbete i ett anställningsförhållande för minst två månader där den ordinarie arbetstiden är i genomsnitt minst 18 timmar per vecka, beviljas arbetslöshetsförmån i form av rörlighetsunderstöd. För att rörlighetsunderstöd ska beviljas krävs det dessutom att de dagliga arbetsresorna när anställningsförhållandet inleds överstiger i genomsnitt tre timmar vid heltidsarbete och i genomsnitt två timmar vid deltidarbete.

Som berättigad till arbetslöshetsförmåner betraktas den som får arbetslöshetsförmån eller till vilken det inte betalas arbetslöshetsförmån av orsaker som nämns i 10 kap. 2 § 3 mom.

Rörlighetsunderstöd ska sökas innan anställningsförhållandet inleds.

2 §

Rörlighetsunderstödet belopp och varaktighet

Rörlighetsunderstödet är lika stort som grunddagpenningen enligt 6 kap. 1 § 1 mom. utan grunddagpenningens förhöjningsdel.

Trots vad som bestäms i 3 kap. 2 § betalas rörlighetsunderstöd för högst fem dagar i kalenderveckan

1) under 30 dagar efter det att anställningsförhållandet inleddes, när personen tar emot arbete som varar i minst två månader,

2) under 45 dagar efter det att anställningsförhållandet inleddes, när personen tar emot arbete som varar i minst tre månader, eller

3) under 60 dagar efter det att anställningsförhållandet inleddes, när personen tar emot arbete som varar i minst fyra månader.

Rörlighetsunderstöd betalas dock högst så länge som anställningsförhållandet varar. Rörlighetsunderstöd betalas inte för den tid utförandet av arbetet och löneutbetalningen har avbrutits på grund av permittering eller av en orsak som jämföras med permittering.

3 §

Avvikande tillämpning av denna lag på rörlighetsunderstöd

Rörlighetsunderstöd betalas trots vad som föreskrivs i 1 kap. 8 a § 1 mom., 2 och 2 a kap., 3 kap. 1 § 3 mom. och 4 § 1 mom.

På rörlighetsunderstödet tillämpas inte vad som i 4 kap. 7 och 8 § föreskrivs om minskning av arbetslöshetsförmånerna med sociala förmåner eller vad som i 10 kap. 2 § 2 mom. föreskrivs om sysselsättning på heltid i över två veckor.

Bestämmelser om verkställighet

1 §

Ansökan om arbetslöshetsförmåner

Grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd ska sökas skriftligt hos Folkpensionsanstalten. Inkomstrelaterad dagpenning ska sökas skriftligt hos den arbetslöshetskassa där den arbetssökande är medlem. Arbetssökande som omfattas av grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd ska söka rörlighetsunderstöd hos Folkpensionsanstalten och andra arbetssökande ska söka rörlighetsunderstöd hos den arbetslöshetskassa där den arbetssökande är medlem.

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbets- och näringsbyrån ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

- 1) de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för att få förmåner som anges i 2 kap., när detta behövs,
- 2) förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda enligt 2 a kap.,
- 3) sådana förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service och om vilka föreskrivs i 10 kap. 2 § 2 mom. och 3 mom. 1—3 punkten samt 5 § 1 och 3 mom.,
- 4) huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats med den arbetssökande eller i en plan som ersätter den planen,
- 5) bevisligen avbrutna studier enligt 6 kap. 3 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt förutsättningar för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 6 kap. 5—7 § i den lagen,
- 6) stötid för studier, invandrarens skyldigheter samt uppföljning av och avbrott i studier enligt 25 § i lagen om främjande av integration.

Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter kan

- 1) ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att få förmåner enligt 2 kap. utan en arbetskraftspolitisk prövning,
- 2) ändra ett arbetskraftspolitiskt utlåtande från arbets- och näringsbyrån till att gälla en arbetslöshetsförmån av annat slag,
- 3) föra över ett arbetskraftspolitiskt utlåtande från arbets- och näringsbyrån till någon annan inrättning som betalar ut arbetslöshetsförmån,
- 4) rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i arbets- och näringsbyråns arbetskraftspolitiska utlåtande.

Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande ges på begäran av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan. Utlåtandet ska på begäran av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan kompletteras utan dröjsmål. Om en arbetssökande har meddelat arbetskraftsmyndigheten att han eller hon ansöker om arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetsdagpenning, kan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges och kompletteras utan särskild begäran.

Det arbetskraftspolitiska utlåtandet ska delges den arbetssökande i samband med ett beslut enligt 3 §. Den arbetssökande har rätt att på begäran få uppgift om utlåtandet från arbetskraftsmyndigheten.

Genom förordning av arbets- och näringsministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden, om innehållet i utlåtandena och om rätt-

en för arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 2 mom. 1 punkten.

12 §

Återkrav av rörlighetsunderstöd

Om det anställningsförhållande på basis av vilket till en person har betalats rörlighetsunderstöd enligt 8 kap. upphör inom två månader från det att anställningsförhållandet började, återkrävs rörlighetsunderstödet från anställningsförhållandets början, om återkrav inte är oskäligt. På återkrav tillämpas i övrigt vad som bestäms i 10 §.

Rörlighetsunderstödet återkrävs inte trots att arbetet upphör inom två månader från det att anställningsförhållandet inleddes, om arbetstagaren inte själv på det sätt som avses i 2 a kap. 1 § 1 mom. har varit orsak till att anställningsförhållandet upphörde.

15 §

Utmätning av arbetslöshetsförmåner

Grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd och rörlighetsunderstöd enligt 8 kap. får inte utmätas.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

6 §

Rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd till vilken arbetsmarknadsstöd betalas av kommunens medel med stöd av 14 kap. 3 a § samt uppgifter om beloppet av utbetalt arbetsmarknadsstöd under den föregående månaden. Folkpensionsanstalten har också rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd till vilken på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 200 dagar. Dessutom har Folkpensionsanstalten rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan person vars rätt till arbetsmarknadsstöd börjar omedelbart efter det att maximitiden enligt 6 kap. 7 § har uppnåtts.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 a §

Finansieringen av arbetsmarknadsstödet

De 300 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd börjar räknas från början efter det att personen på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstöd efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret och maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen gått ut. Det arbetsmarknadsstöd

och den därtill anslutna barnförhöjning samt den förhöjningsdel enligt 7 kap. 4 § som betalats ut för tiden för sysselsättningsfrämjande service finansieras dock alltid med statsmedel, och arbetsmarknadsstöd som betalats ut för den tiden räknas inte in i de 300 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd.

3 d §

Övriga bestämmelser om finansieringen

Det rörlighetsunderstöd som avses i 8 kap. i denna lag och de kostnadsersättningar som avses i 10 kap. 6 § i denna lag och i 9 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice finansieras med statsmedel.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017. Lagens 2 a kap. 12 § gäller till utgången av 2018.

2. På sådan företagsverksamhet och sysselsättning i eget arbete som började innan denna lag trädde i kraft tillämpas de bestämmelser i 2 kap. 1 § 2 mom. och 5 § 1 mom. samt 5 kap. 13 § 3 mom. och 7 kap. 10 § 2 mom. som gällde vid ikraftträdandet.

3. På lönesubventionerat arbete som började innan denna lag trädde i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

4. På arbetsmarknadsstöd som betalas i form av resebidrag tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande, om anställningsförhållandet börjar senast den 31 januari 2017 och resebidrag söktes senast den 31 december 2016.

5. Den som har beviljats resebidrag enligt de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande har inte på grundval av samma anställningsförhållande rätt till rörlighetsunderstöd enligt denna lag.

Helsingfors den 29 december 2016

Republikens President

Sauli Niinistö

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström